

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การมีหนังสือปฏิเสธสิทธิในการขอรับเงินคืนของประชาชน
ตามมาตรการรถยนต์คันแรกของรัฐบาล

กรมสรรพสามิตได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๓/๑๑๖๒ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า กรมสรรพสามิตอยู่ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ กรณีที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่มีคำสั่งปฏิเสธไม่ให้สิทธิได้รับเงินคืนสำหรับรถยนต์ใหม่คันแรก ตามนโยบายของรัฐบาลของผู้ขอใช้สิทธิ จำนวน ๒ ราย คือ นายพูนศักดิ์ รุ่งเรือง เนื่องจากลงทะเบียน เพื่อขอใช้สิทธิทางอินเทอร์เน็ตแต่ไม่ได้ยื่นเอกสารภายในกำหนดระยะเวลา ตามหนังสือสำนักงาน สรรพสามิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕ ที่ กค ๐๖๑๓.๐๕๐๐/๓๗๙๐ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และนางสาวกรชนก พันธุ์พัก เนื่องจากจอร์จรถยนต์ก่อนมีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ตามหนังสือ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี ๑ ที่ กค ๐๖๐๔.๐๓๐๐/๖๙๑๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖

กรมสรรพสามิตพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากการคืนเงินตามโครงการรถยนต์ใหม่ คันแรกเกิดจากนโยบายของรัฐบาลในรูปแบบมติของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับสถานะ ทางกฎหมายว่า มติคณะรัฐมนตรีมีสถานะเป็น “กฎหมาย” ที่เป็นฐานอำนาจในการออกคำสั่ง ทางปกครองหรือไม่ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์และวินิจฉัยสั่งการของผู้มีอำนาจในกรณีนี้ เป็นไปอย่างถูกต้องโดยปราศจากข้อสงสัยในปัญหาข้อกฎหมาย จึงขอหารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นและคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่า การไม่อนุมัติให้ผู้ขอใช้สิทธิ ได้รับสิทธิคืนเงินสำหรับรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาล เนื่องจากมีปัญหเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของผู้ยื่นคำขอใช้สิทธิหรือผู้ขอใช้สิทธิมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการที่จะได้รับสิทธิตามที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ และหากไม่เป็นคำสั่งทางปกครองแล้วกรณีดังกล่าวจะเป็นเรื่องใด

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของ กรมสรรพสามิตโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและ กรมสรรพสามิต) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่า รัฐบาลมีนโยบายยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุล และความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค กำหนดมาตรการภาษีเพื่อลดภาระ การลงทุนสำหรับสิ่งจำเป็นในชีวิตของประชาชนทั่วไป นโยบายรถยนต์ใหม่คันแรกเป็นนโยบายหนึ่ง ของรัฐบาลที่เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนที่ไม่เคยมีรถยนต์มาก่อน มีรถยนต์และได้รับเงินคืนเท่ากับ จำนวนเงินค่าภาษีสรรพสามิตที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔^๑ อนุมัติหลักเกณฑ์และกำหนดแนวทางการคืนเงินสำหรับรถยนต์ใหม่คันแรก

^๑ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๙๔๖๘ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งมีถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ กล่าวคือ จะต้องเป็นรถยนต์คันแรกของผู้ซื้อที่ซื้อตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งมีราคาขายปลีกไม่เกินหนึ่งล้านบาท มีขนาดกระบอกสูบไม่เกิน ๑,๕๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร และผู้ซื้อจะต้องมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และจะต้องครอบครองรถยนต์ไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดยการคืนเงินจะคืนเท่ากับจำนวนค่าภาษีสรรพสามิตที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท และจะคืนเงินให้เมื่อครอบครองรถยนต์ครบหนึ่งปี โดยผู้ซื้อจะต้องยื่นคำขอคืนเงินไปยังกรมสรรพสามิตหรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ พร้อมเอกสารหลักฐานอันได้แก่ หนังสือยินยอมสละสิทธิการโอนภายใน ๕ ปี สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชนของผู้ซื้อ และสำเนาหนังสือสัญญาเช่าซื้อในกรณีที่เช่าซื้อ เพื่อให้กรมสรรพสามิตตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้อง และให้กรมสรรพสามิตส่งจ่ายเช็คให้แก่ผู้ซื้อตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป และคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเป็นหลักการให้อธิบดีกรมบัญชีกลางหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุมัติให้คืนเงินสำหรับรถยนต์คันแรกให้กับผู้ซื้อ ทั้งนี้ ในการคืนเงินดังกล่าวให้กรมสรรพสามิตประสานงานในรายละเอียดกับกรมบัญชีกลางต่อไป

ตามกรณีที่หารือ ในระหว่างการดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ซื้อกรมสรรพสามิตได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการจ่ายเงินไปยังนายพูนศักดิ์ รุ่งเรือง เนื่องจากนายพูนศักดิ์ฯ ได้ยื่นคำขอทางอินเทอร์เน็ต แต่มิได้นำเอกสารมายื่นต่อสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕ ตามที่กรมสรรพสามิตกำหนด และปฏิเสธการจ่ายเงินไปยังนางสาวกรชนก พันธุ์พัก เนื่องจากนางสาวกรชนกฯ มีอายุไม่ครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ เมื่อกรมสรรพสามิตมีหนังสือปฏิเสธสิทธินายพูนศักดิ์ฯ และนางสาวกรชนกฯ ในการรับเงินคืนดังกล่าว คู่กรณีทั้งสองรายได้ยื่นอุทธรณ์ต่อกรมสรรพสามิต และจนถึงขณะนี้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของกรมสรรพสามิตยังไม่ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังคู่กรณีทั้งสองราย เนื่องจากคณะกรรมการฯ ยังหาข้อยุติไม่ได้ว่าการปฏิเสธสิทธิดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมสรรพสามิตมีหน้าที่ตรวจสอบและส่งจ่ายเงินให้แก่ผู้ยื่นคำขอใช้สิทธิขอคืนเงินตามมาตราการรถยนต์คันแรก กรมสรรพสามิตจึงเป็นเจ้าหน้าที่^๒ ซึ่งใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อกรมสรรพสามิตตรวจสอบพบว่าการใช้สิทธิของนายพูนศักดิ์ฯ และนางสาวกรชนกฯ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดและได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิด้วยแล้ว การที่กรมสรรพสามิตซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในทางปกครองได้มี

^๒ มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ

หนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิดังกล่าวไปยังผู้ยื่นคำร้องขอ ถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจในทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของนายพูนศักดิ์ และนางสาวกรชนกฯ การมีหนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิดังกล่าวจึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕^๓ และมาตรา ๑๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๗

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น